

PRIVREDNA KOMORA SRBIJE
CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY OF SERBIA

INVESTICIONI PODSTICAJI U USLUGAMA

CENTAR ZA PODRŠKU INVESTICIJAMA I JAVNO-PRIVATNO PARTNERSTVO
investicije@pks.rs

2. avgust 2019. godine

SADRŽAJ

PRAVNI OSNOV.....	3
PODSTICAJI PREMA ZAKONU O ULAGANJIMA	5
PODSTICAJI PREKO NACIONALNE SLUŽBE ZA ZAPOŠLJAVANJE	9
DRŽAVNA POMOĆ PREKO FONDA ZA RAZVOJ	14
DRŽAVNA POMOĆ – INOVACIJE.....	18
KOMBINOVANI TRANSPORT.....	20
DRŽAVNA POMOĆ – TURIZAM.....	21

I	PRAVNI OSNOV
----------	---------------------

A)Pravni akti u vezi sa podsticajima u sektoru usluga

Podsticaji za investiranje u sektoru usluga regulisani su čitavim setom pravnih akata i javnih poziva koji se raspisuju na osnovu ovih akata i sredstava predviđenih budžetom za tu godinu. Krovni zakon koji reguliše državnu pomoć u vidu podsticaja je Zakon o kontroli državne pomoći, a određene usluge imaju i posebno definisane podsticaje u okviru posebnih zakona koji regulišu konkretnu oblast. Sa druge strane, određene usluge nisu predmet podsticaja po jednim propisima, ali mogu biti predmet podsticaja po drugim propisima.

Zakon uređuje opšti okvir za dobijanje podsticaja, a uredbama, pravilnicima i drugim aktima se propisuju bliži uslovi za apliciranje za podsticaje. Za većinu programa podrške potrebno je sačekati i raspisivanje javnog poziva za učešće u konkursu.

U nastavku je dat pregled svih važećih pravnih akata na republičkom nivou relevantnih za podsticaje u sektoru usluga:

1.	Zakon o kontroli državne pomoći ("Sl. glasnik RS", br. 51/09)
2.	Uredba o pravilima za dodelu državne pomoći ("Sl. glasnik RS", br. 13/10, 100/11, 91/12, 37/13, 97/13 i 119/14)
3.	Zakon o zapošljavanju i osiguranju za slučaj nezaposlenosti ("Sl. glasnik RS", br: 36/09, 88/10, 38/15 i 113/17)
4.	Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba sa invaliditetom ("Sl. glasnik RS", br: 36/09 i 32/13)
5.	Pravilnik o kriterijumima, načinu i drugim pitanjima od značaja za sprovođenje mera aktivne politike zapošljavanja ("Sl. glasnik RS", br: 102/15, 5/17 i 9/18)
6.	Zakon o ulaganjima („Sl. glasnik RS“, broj 89/15 i 95/18)
7.	Uredba o određivanju kriterijuma za dodelu podsticaja radi privlačenja direktnih ulaganja („Sl. glasnik RS“, broj 1/19) Uredba o određivanju kriterijuma za dodelu podsticaja radi privlačenja direktnih ulaganja u sektoru usluga hotelskog smeštaja („Sl. glasnik RS“, broj 33/19 i 42/19)
8.	Zakon o fondu za razvoj Republike Srbije ("Sl. glasnik RS", br. 36/09, 88/10, 119/12 i 5/15)
9.	Program Fonda za razvoj Republike Srbije
10.	Zakon o inovacionoj delatnosti ("Sl. glasnik RS", br. 110/05, 18/10 i 55/13)
11.	Pravilnik Fonda za inovacionu delatnost o pravilima za dodelu državne pomoći
12.	Zakon o železnici ("Sl. glasnik RS", br. 41/18)
13.	Uredba o stimulativnim merama u cilju unapređenja kombinovanog transporta („Sl. glasnik RS“, broj 67/15)
14.	Uredba o uslovima, načinu i postupku oslobođenja od carinskih i drugih dažbina na uvoz opreme („Sl. glasnik RS“, broj 34/19)
15.	Zakonu o turizmu ("Sl.glasnik RS", broj 17/19)
16.	Uredba o uslovima i načinu dodele i korišćenja sredstava za podsticanje unapređenja turističkog prometa domaćih turista na teritoriji Republike Srbije ("Sl.glasnik RS", broj 104/18)
17.	Uredba o uslovima i načinu dodele i korišćenja kreditnih sredstava za podsticanje kvaliteta turističke ponude ("Sl. glasnik RS", br. 6/19)
18.	Uredba o uslovima i načinu dodele i korišćenja sredstava za podsticanje unapređenja organizovanog turističkog prometa stranih turista na teritoriji Republike Srbije ("Sl. glasnik RS", br. 6/19)

B) Državna pomoć

Zakon o kontroli državne pomoći uređuje opšte uslove i postupak kontrole državne pomoći i definiše državnu pomoć kao svaki stvarni ili potencijalni javni rashod ili umanjeno ostvarenje javnog prihoda, kojim korisnik državne pomoći stiče povoljniji položaj na tržištu u odnosu na konkurente, čime se narušava ili postoji opasnost od narušavanja konkurencije na tržištu. Davalac državne pomoći može biti Republika Srbija, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave, preko nadležnih organa, i svako pravno lice koje raspolaže javnim sredstvima i dodeljuje državnu pomoć u bilo kom obliku.

U skladu sa ovim zakonom, dozvoljeno je dodeliti državnu pomoć:

- 1) koja je socijalnog karaktera, a dodeljuje se individualnim potrošačima bez diskriminacije u odnosu na poreklo robe, odnosno proizvoda, koji čine konkretnu pomoć;
- 2) koja se dodeljuje radi otklanjanja šteta prouzrokovanih prirodnim nepogodama ili drugim vanrednim situacijama.

Pored navedene može biti dozvoljena i državna pomoć koja se dodeljuje:

- 1) radi unapređenja ekonomskog razvoja područja Republike Srbije sa izuzetno niskim životnim standardom ili sa visokom stopom nezaposlenosti;
- 2) radi otklanjanja ozbiljnog poremećaja u privredi Republike Srbije ili izvođenja određenog projekta od posebnog značaja za Republiku Srbiju;
- 3) za unapređenje razvoja određenih privrednih delatnosti ili određenih privrednih područja u Republici Srbiji, ukoliko se time ozbiljno ne narušava, niti postoji pretnja ozbiljnom narušavanju konkurencije na tržištu;
- 4) za unapređenje zaštite i očuvanja kulturnog nasleđa.

Državna pomoć se prijavljuje kao:

- 1) šema državne pomoći ili
- 2) individualna državna pomoć.

Šema državne pomoći je skup svih propisa koji predstavljaju osnov za dodelu državne pomoći korisnicima (na primer Zakon o ulaganjima), dok se Individualna državna pomoć dodeljuje na osnovu akta davaoca državne pomoći.

U skladu sa Uredbom o pravilima za dodelu državne pomoći propisane su kategorije državne pomoći. Na osnovu te podele razrađuju se dalje različiti oblici subvencija koji se mogu svrstati u neki od oblika državne pomoći. Kategorije državne pomoći su:

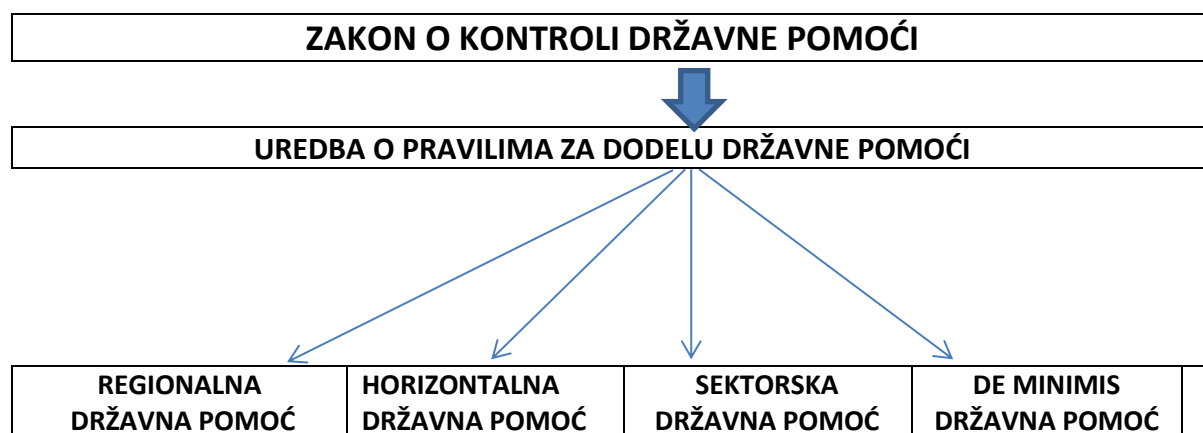
1-Regionalna državna pomoć koja se dalje deli prema primarnim ciljevima dodele, i to: investiciona državna pomoć, državna pomoć za novoosnovane male privredne subjekte i pomoć za operativno poslovanje;

2-Horizontalna državna pomoć koja se deli prema primarnim ciljevima dodele, i to:

- 1) za male i srednje privredne subjekte,
- 2) za sanaciju i za restrukturisanje privrednog subjekta u teškoćama,
- 3) za zapošljavanje,
- 4) za zaštitu životne sredine,
- 5) za istraživanje, razvoj i inovacije,
- 6) za usavršavanje,
- 7) u obliku rizičnog kapitala,
- 8) u oblasti kulture;

3-Sektorska državna pomoć koja se dodeljuje za specifične vrste sektorske državne pomoći, za koje se propisuju posebna pravila za dodelu u sektoru proizvodnje čelika, vađenja uglja i u sektoru saobraćaja;

4-Državna pomoć male vrednosti (*de minimis* državna pomoć) koja može da se dodeli samo ukoliko nije moguće dodeliti pomoć na osnovu pravila za regionalnu, horizontalnu i sektorsku državnu pomoć.

II	PODSTICAJI PREMA ZAKONU O ULAGANJIMA
-----------	---

A) Pravni osnov

U skladu sa Zakonom o ulaganjima ("Sl. glasnik RS", br: 89/15 i 95/18) donete su u januaru 2019. godine dve Uredbe o dodeli podsticaja radi privlačenja direktnih ulaganja, a u maju i treća uredba:

1-Uredba o određivanju kriterijuma za dodelu podsticaja radi privlačenja direktnih ulaganja („Sl. glasnik RS“, broj 1/19)

2- Uredba o određivanju kriterijuma za dodelu podsticaja radi privlačenja direktnih ulaganja u oblasti proizvodnje prehrambenih proizvoda („Sl. glasnik RS“, broj 1/19)

3- Uredba o određivanju kriterijuma za dodelu podsticaja radi privlačenja direktnih ulaganja u sektoru usluga hotelskog smeštaja („Sl. glasnik RS“, broj 33/19 i 42/19)

B) Podela investicija u skladu sa Uredbom o određivanju kriterijuma za dodelu podsticaja radi privlačenja direktnih ulaganja („Sl. glasnik RS“, broj 1/19) je na:

1 – Investicije od posebnog značaja

2 – Investicije koje nisu investicije od posebnog značaja

Ulaganje od posebnog značaja predstavlja ulaganje čije ostvarenje bi bitno uticalo na dalji razvoj privrede Republike Srbije, unapređenje konkurentnosti privrede i Republike Srbije kao investicione lokacije i njen ravnomeran regionalni razvoj u odnosu na predmet ulaganja i teritorijalnu koncentraciju određenih privrednih grana i privrednih delatnosti i kod kojeg je ulaganje:

a) u osnovna sredstva veće od 5 miliona evra ili otvaranje više od 500 novih radnih mesta, ili

b) u osnovna sredstva veće od 2 miliona evra ili otvaranje više od 100 novih radnih mesta za treću ili četvrtu grupu opština prema stepenu razvijenosti, odnosno u devastirano područje,

c) ulaganje na osnovu usvojenih bilateralnih sporazuma.

U skladu sa uredbama o određivanju kriterijuma za dodelu podsticaja radi privlačenja direktnih ulaganja u oblasti proizvodnje prehrambenih proizvoda i hotelskog smeštaja ne pravi se podela na investicije od posebnog značaja i ostale investicije.

C) Pravo na učestvovanje u postupku dodele sredstava

U skladu sa prvom Uredbom sredstva se **moгу dodeliti** za realizaciju investicionih projekata u proizvodnom sektoru i za projekte usluga servisnih centara. Usluge servisnih centara i podrška

poslovnim operacijama jesu usluge koje se pružaju putem informaciono-komunikacionih tehnologija prevashodno korisnicima van teritorije Republike Srbije.

Takođe, u skladu sa drugom Uredbom, pravo na učestvovanje u postupku dodele sredstava imaju ulagači koji prijave investicione projekte u oblasti proizvodnje prehrambenih proizvoda, a koji se pre početka realizacije investicionog projekta prijave za dodelu sredstava, pri čemu proizvodnja prehrambenih proizvoda obuhvata preradu proizvoda poljoprivrede, šumarstva i ribarstva radi dobijanja hrane za ljude ili životinje, a uključena je i proizvodnja različitih međufaznih proizvoda. Izuzetno, za delatnosti koje se smatraju trgovinom na malo proizvodima proizvođača koji poseduju svoje radnje (npr. one koje se obavljaju u pekarama, poslastičarnicama ili mesarama koje prodaju svoje proizvode) **ne mogu se dodeliti** podsticaji, u smislu ove uredbe.

Takođe, sredstva se **ne mogu koristiti** za finansiranje investicionih projekata u sektoru saobraćaja, razvoja softvera, ugostiteljstva, igara na sreću, trgovine, proizvodnje sintetičkih vlakana, uglja i čelika, rudarstva, duvana i duvanskih prerađevina, oružja i municije, brodogradnje pomorskih trgovačkih plovila na sopstveni pogon preko 100 bruto registrovanih tona, aerodroma, komunalnom sektoru i sektoru energetike, širokopojasne mreže, ribarstva i akvakulture.

U skladu sa trećom uredbom pravo na dodelu sredstava imaju investitori u sektoru hotelskog smeštaja kada je vrednost investicionog projekta minimum 2 miliona evra i kojim se zapošljava bar 70 novih zaposlenih.

D) Ograničavajući uslovi:

Sredstva mogu biti dodeljena samo pod sledećim uslovima:

1. da se investicija održi na istoj lokaciji u jedinici lokalne samouprave u kojoj se realizuje ulaganje, najmanje 5 godina nakon realizacije projekta za velike privredne subjekte, odnosno najmanje 3 godine za male i srednje privredne subjekte, i
2. da se dostignuti broj zaposlenih nakon realizacije investicionog projekta ne smanjuje u periodu 5 godina za velike privredne subjekte, odnosno 3 godine za male i srednje privredne subjekte,
3. korisnik sredstava je dužan da svakom zaposlenom redovno isplaćuje osnovnu zaradu najmanje u visini 120% minimalne zarade,
4. rok za realizaciju investicionog projekta i otvaranje novih radnih mesta povezanih sa investicionim projektom, je 3 godine od dana zaključenja ugovora o dodeli sredstava podsticaja, a koji se nakon zaključenja može produžiti najviše na pet godina,
5. ukupan iznos sredstava koja se mogu dodeliti u skladu sa ovom uredbom i drugih podsticaja određuje se u apsolutnom iznosu, pri čemu ne sme da pređe gornju granicu do koje je dozvoljeno dodeliti ukupan iznos državne pomoći u skladu sa propisima kojima se uređuju pravila za dodelu državne pomoći.

E) Vrsta i visina sredstava koja mogu biti dodeljena za investicije:

Korisnik sredstava dužan je da obezbedi učešće od najmanje 25% opravdanih troškova iz sopstvenih sredstava ili iz drugih izvora, koji ne sadrže državnu pomoć. Maksimalna visina sredstava koja može biti dodeljena za investicione projekte:

- ❖ VELIKIM privrednim subjektima do 50% opravdanih troškova,
- ❖ SREDNJIM privrednim subjektima do 60% opravdanih troškova,
- ❖ MALIM privrednim subjektima do 70% opravdanih troškova.

Visina sredstava koja može biti dodeljena za investicione projekte za velika preduzeća		
za opravdane troškove ulaganja do 50 mln EUR	za deo opravdanih troškova ulaganja iznad 50 mln EUR, a do 100 mln EUR	za deo opravdanih troškova ulaganja preko 100 mln EUR
max do 50%	max do 25%	max do 17%
opravdani troškovi su ulaganja u materijalna i nematerijalna sredstva ili troškovi bruto zarada u dvogodišnjem periodu nakon realizacije investicije		

Uslovi za dodelu sredstava prikazani su u nastavku za investicione projekte u proizvodnji i usluge servisnih centara:

Nivo razvijenosti opštine (grupa jedinice lokalne samouprave)	Minimalan broj novozaposlenih (novootvorenih radnih mesta)	Minimalan iznos opravdanih troškova ulaganja (u evrima)	Odobreni podsticaji	Savet može dodatno da odobri	
			Podsticaji za opravdane troškove dvogodišnjih bruto zarada	Dodatak na visinu ulaganja u osnovna sredstva	Dodatni podsticaji za radno intenzivne projekte
I	50	500.000	20%, maksimum 3.000 € po novootvorenom radnom mestu	+10%	za 200 – 500 novozaposlenih + 10% od iznosa troškova dvogodišnjih bruto plata
II	40	400.000	25%, maksimum 4.000 € po novootvorenom radnom mestu	+15%	
III	30	300.000	30%, maksimum 5.000 € po novootvorenom radnom mestu	+20%	za 500 – 1.000 novozaposlenih + 15% od iznosa troškova dvogodišnjih bruto plata
IV	20	200.000	35%, maksimum 6.000 € po novootvorenom radnom mestu	+25%	za više od 1.000 novozaposlenih + 20% od iznosa troškova dvogodišnjih bruto plata
Devastirana područja	10	100.000	40%, maksimum 7.000 € po novootvorenom radnom mestu	+30%	za više od 1.000 novozaposlenih + 20% od iznosa troškova dvogodišnjih bruto plata
Usluge servisnih centara	15	150.000	-	-	za više od 1.000 novozaposlenih + 20% od iznosa troškova dvogodišnjih bruto plata

Korisniku sredstava čiji investicioni projekat nije ulaganje od posebnog značaja odobrava se povećanje iznosa bespovratnih sredstava u visini od 10% iznosa opravdanih troškova ulaganja u osnovna sredstva, bez obzira na nivo razvijenosti opštine (prema skali u tabeli). Dok je za projekte od posebnog značaja moguće

dodeliti (ne obavezno) ova sredstva, za ostale investicije se svakako odobravaju u navedenom procentualnom iznosu.

U sektoru usluga hotelskog smeštaja sredstva se mogu dodeliti za investicione projekte čija je minimalna vrednost 2 miliona evra i kojima se obezbeđuje zapošljavanje najmanje 70 novih zaposlenih na neodređeno vreme, prema sledećoj skali:

Nivo razvijenosti opštine	Podsticaji za opravdane troškove dvogodišnjih bruto zarada	Dodatak na visinu ulaganja u osnovna sredstva
I	20%, maksimum 3.000 € po novootvorenom radnom mestu	za ulaganja do 30 ml evra -20% za ulaganja preko 30 ml evra dodatnih 10%
II	25%, maksimum 4.000 € po novootvorenom radnom mestu	
III	30%, maksimum 5.000 € po novootvorenom radnom mestu	
IV	35%, maksimum 6.000 € po novootvorenom radnom mestu	
Devastirana područja	40%, maksimum 7.000 € po novootvorenom radnom mestu	

F) Kriterijumi za stručnu analizu investicionih projekta

- 1) reference ulagača
- 2) procenat nezaposlenih lica čije kvalifikacije odgovaraju delatnosti ulagača
- 3) broj visokokvalifikovanih lica koji se zapošljavaju realizacijom investicionog projekta;
- 4) visina i vrsta ulaganja
- 5) tehnološki nivo delatnosti koja je predmet ulaganja
- 6) prethodna saradnja sa dobavljačima i planirani udeo domaćih dobavljača;
- 7) efekti investicije na zaposlene
- 8) prethodni i planirani obim međunarodnog i ukupnog prometa
- 9) finansijsko-tržišna ocena investicionog projekta

G) Postupak prijave za dodelu sredstava

Investitor može dostaviti RAS-u pismo o namerama o realizaciji investicionog projekta koje sadrži, između ostalog, podatke o delatnosti, planiranoj visini ulaganja i broju novih radnih mesta. Na osnovu ovih podataka, RAS dostavlja investitoru obaveštenje o mogućem nivou podsticaja. Ovo obaveštenje je pravno neobavezujuće i sadrži informaciju da o dodeli i visini sredstava odlučuje Savet nakon utvrđivanja svih uslova za dodelu sredstava. Na osnovu podataka iz Pisma o namerama, Agencija dostavlja ulagaču obaveštenje o mogućem nivou podsticaja, ostavljajući mu rok od 30 dana da se izjasni. Ako Agencija utvrdi da se radi o investicionom projektu od posebnog značaja uz dostavljanje ulagaču obaveštenja Agencija obaveštava ministarstvo nadležno za poslove privrede i Savet o postojanju projekta od posebnog značaja.

Ulagrač koji namerava da realizuje ulaganje treba da podnese Agenciji prijavu za dodelu sredstava na propisanom obrascu, na srpskom jeziku radi utvrđivanja ispunjenosti uslova za dodelu sredstava, bez prethodnog dostavljanja Pisma o namerama ili nakon prijema obaveštenja o mogućem nivou podsticaja. Na osnovu Prijave za dodelu sredstava Agencija vrši stručnu analizu investicionog projekta

i obaveštava ulagača o visini podsticaja koje će predložiti Savetu i dostavlja mu nacrt ugovora o dodeli sredstava podsticaja. Stručna analiza investicionog projekta sadrži analizu mogućeg iznosa sredstava.

H) Carinsko oslobođenje na uvoz opreme ulagača

Carinska povlastica je oslobođenje od plaćanja uvoznih dažbina na uvoz opreme, a **korisnik carinske povlastice** je privredno društvo registrovano u Republici Srbiji za obavljanje delatnosti za koje je dozvoljena dodela podsticaja u skladu sa propisima kojima se uređuju kriterijumi, uslovi i način privlačenja direktnih investicija, a koje je uvoznik opreme za koju se odobravaju carinske povlastice.

Maksimalni dozvoljeni iznosi sredstava podsticaja:

1-za velika privredna društva može se utvrditi najviše do 50% opravdanih troškova za realizaciju investicionog projekta,

2-za srednje privredno društvo može se utvrditi najviše do 60% opravdanih troškova,

3-za mala privredna društva najviše do 70% opravdanih troškova za realizaciju investicionog projekta.

Ostvarivanje prava na oslobođenje

1) u skladu sa pravilima za dodelu regionalne investicione državne pomoći, za privredne subjekte koji su korisnici sredstava podsticaja po ugovoru o dodeli sredstava podsticaja;

2) u skladu sa pravilima za dodelu *de minimis* državne pomoći, za privredne subjekte koji nisu korisnici sredstava po ugovoru o dodeli sredstava podsticaja.

Pravo na carinsku povlasticu se ne može ostvariti za nabavku opreme u sektorima koji su propisani Zakonom o ulaganjima, a može se koristiti do visine upisanog nenovčanog uloga u privredno društvo. Iznos carinske povlastice može se dodeliti do iznosa koji:

1) kada se sabere sa iznosom dodeljenih sredstava podsticaja ne prelazi maksimalno dozvoljeni iznos gore naveden, za privredna društva koja su korisnici sredstava po ugovoru o dodeli sredstava podsticaja;

2) ne prelazi gornju granicu *de minimis* državne pomoći u iznosu od 23.000.000,00 dinara po jednom ulagaču u bilo kom periodu u toku tri uzastopne fiskalne godine, u skladu sa propisima kojima se uređuju pravila za dodelu i kontrolu državne pomoći, za privredna društva koja nisu korisnici sredstava po ugovoru o dodeli sredstava podsticaja.

Rok za ostvarenje prava na oslobođenje je dve godine od dana registracije zabeležbe odluke privrednog društva o ulaganju ili registracije povećanja kapitala. Oprema se ne može otuđiti, dati drugom na upotrebu ili koristiti u druge svrhe u roku od tri godine.

III | PODSTICAJI PREKO NACIONALNE SLUŽBE ZA ZAPOSŁJAVANJE

A) Pravni okvir

Pored Uredbe o kontroli državne pomoći podsticaji za zapošljavanje (*de minimis* i horizontalna državna pomoć) uređeni su posebnim zakonima kojima se uređuje zapošljavanje i usvojenim nacionalnim akcionim planom zapošljavanja. Zakonom o zapošljavanju i osiguranju za slučaj nezaposlenosti ("Sl. glasnik RS", br: 36/09, 88/10, 38/15 i 113/17-dr. zakon) propisane su mere aktivne politike zapošljavanja.

Jedna od tih mera su subvencije za zapošljavanje koje poslodavac može da ostvari za zapošljavanje nezaposlenih, i to:

1. na novootvorenim radnim mestima;

2. na upražnjenim radnim mestima, ako se radi o licima koja pripadaju kategoriji teže zapošljivih lica

3. u drugom slučaju utvrđenom Akcionim planomom.

Druga mera aktivne politike zapošljavanja jeste podrška samozapošljavanju, a to su sredstva i stručna pomoć koju može da ostvari nezaposleni koji osniva radnju, zadrugu, poljoprivredno gazdinstvo ili drugi oblik preduzetništva ili udruživanje sa više nezaposlenih, kao i osnivanje privrednog društva ukoliko osnivač zasniva u njemu radni odnos.

Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba sa invaliditetom ("Sl. glasnik RS", br: 36/09 i 32/13) propisane su podsticajne mere usmerene na podizanje motivacije, zapošljavanje i samozapošljavanje osoba sa invaliditetom. Poslodavac koji zaposli osobe sa invaliditetom koje se zapošljavaju pod posebnim uslovima može da ostvari pravo na refundaciju primerenih troškova prilagođavanja radnog mesta za zapošljavanje tih lica, prema propisima o državnoj pomoći. Ako zaposli na neodređeno vreme osobu sa invaliditetom bez radnog iskustva ima pravo na subvenciju zarade za tu osobu u trajanju od 12 meseci koja iznosi do 75% ukupnih troškova zarade sa pripadajućim doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, ali ne više od iznosa minimalne zarade utvrđene u skladu s propisima o radu, a ostvaruje se prema propisima o državnoj pomoći.

Pravilnik o kriterijumima, načinu i drugim pitanjima od značaja za sprovođenje mera aktivne politike zapošljavanja ("Sl. glasnik RS", br: 102/15, 5/17 i 9/18) bliže uređuje razne vrste subvencija u cilju podsticanja zapošljavanja. Nacionalni akcioni plan zapošljavanja za svaku godinu propisuje mere aktivne politike zapošljavanja, na osnovu kojeg se objavljuju javni pozivi za razne programe. Na osnovu zadatih kriterijuma sastavlja se rang lista onih koji mogu da dobiju subvencije, što znači da neće svi koji konkurišu automatski dobiti subvencije, nego najbolje rangirani podnosioci zahteva.

B) Subvencije za zapošljavanje

B1-Subvencija za otvaranje novih radnih mesta je državna pomoć male vrednosti (*de minimis* državna pomoć) koja se odobrava poslodavcima u jednokratnom iznosu radi zapošljavanja nezaposlenih na novoootvorenim radnim mestima. Pravo može da ostvari poslodavac, pod uslovom da zapošljava nezaposlena lica sa evidencije Nacionalne službe na novoootvorenim radnim mestima i ispunji ostale uslove definisane javnim pozivom. **Nesubvencionisane delatnosti su trgovina, popravka motornih vozila, taksli prevoz, brokerski poslovi, kockanje i klađenje.**

Sredstva dodeljena po osnovu subvencije za zapošljavanje nezaposlenih lica iz kategorije teže zapošljivih na novoootvorenim radnim mestima su *de minimis* državna pomoć i mogu ih dobiti preduzetnici i pravna lica kod kojih je udeo privatnog kapitala u vlasničkoj strukturi 100% koja su registrovana najmanje tri meseca pre datuma podnošenja zahteva. U cilju zaključivanja ugovora podnosilac zahteva je u obavezi da dostavi i odgovarajuća sredstva obezbeđenja ispunjenja ugovornih obaveza. Datum zasnivanja radnog odnosa lica koja se zapošljavaju mora da bude nakon donete odluke o odobravanju subvencije, a najkasnije do datuma potpisivanja ugovora.

Javni poziv poslodavcima za subvencije za zapošljavanje nezaposlenih lica iz kategorije teže zapošljivih na novoootvorenim radnim mestima objavljen je u februaru, a konkurs je otvoren do utroška sredstava ili najkasnije do 29. novembra 2019. godine.

U skladu sa ovim javnim pozivom, subvencija se odobrava poslodavcima U jednokratnom iznosu, radi zapošljavanja nezaposlenih koji se vode na evidenciji Nacionalne službe za zapošljavanje. Kategorije teže zapošljivih na koje se ova subvencija odnosi su:

- mladi do 30 godina starosti - bez kvalifikacija/sa niskim kvalifikacijama i mladi koji su imali/imaju status deteta bez roditeljskog staranja ili su u domskom smeštaju,
- stariji od 50 godina koji imaju status viška zaposlenih,
- Romi,
- osobe sa invaliditetom,

- radno sposobni korisnici novčane socijalne pomoći,
- dugoročno nezaposleni,
- žrtve porodičnog nasilja.

Visina subvencije je određena stepenom razvijenosti jedinice lokalne samouprave prema mestu zapošljavanja lica i iznosi:

- 150.000 dinara po licu, odnosno 180.000 dinara za osobe sa invaliditetom, radno sposobne korisnike novčane socijalne pomoći, mlade do 30 godina starosti koji su imali/imaju status deteta bez roditeljskog staranja i žrtve porodičnog nasilja, u prvoj i drugoj grupi JLS;
- 200.000 dinara po licu, odnosno 240.000,00 dinara za osobe sa invaliditetom, radno sposobne korisnike novčane socijalne pomoći, mlade do 30 godina starosti koji su imali/imaju status deteta bez roditeljskog staranja i žrtve porodičnog nasilja, u trećoj grupi JLS;
- 250.000 dinara po licu, odnosno 300.000 dinara za osobe sa invaliditetom, radno sposobne korisnike novčane socijalne pomoći.

B2-Subvencija za zapošljavanje na upražnjenim radnim mestima

Subvencija za zapošljavanje na upražnjenim radnim mestima je državna pomoć male vrednosti (de minimis državna pomoć) koja se može odobriti poslodavcima u jednokratnom iznosu radi zapošljavanja nezaposlenih lica koja pripadaju kategoriji teže zapošljivih, u skladu sa zakonom i Akcionim planom. Iako su ovakve subvencije predviđene zakonom i pravilnikom trenutno nisu raspisani javni pozivi za ovu kategoriju subvencija. **Nije objavljen javni poziv te nije moguće aplicirati.**

C) Podrška samozapošljavanju

Podrška samozapošljavanju obuhvata pružanje stručne i finansijske podrške nezaposlenom pri otpočinjanju obavljanja delatnosti, a ostvaruje se kroz:

- informativne i savetodavne usluge u poslovnim centrima;
- obuke iz preduzetništva;
- subvenciju za samozapošljavanje;
- mentoring i specijalističke obuke.

Nesubvencionisane delatnosti su poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo, trgovina, popravka motornih vozila, taksi prevoz, brokerski poslovi, kockanje i klađenje. Prošao je rok za apliciranje na javni poziv za ovu godinu.

D) Program pripravnika

U skladu sa Pravilnikom predviđene su i mere za dodatno obrazovanje i obuke koje Nacionalna služba sprovodi kroz razne programe: program pripravnika, stručne prakse, program za sticanje praktičnih znanja itd. Program pripravnika podrazumeva stručno osposobljavanje nezaposlenog radi osposobljavanja za samostalan rad u struci i polaganje pripravničkog, odnosno stručnog ispita uz zasnivanje radnog odnosa. Sredstva dodeljena po osnovu programa pripravnika su de minimis državna pomoć i koriste se za naknadu troškova zarade lica uključenih u program. Poslodavac koji ima do 10 zaposlenih ima pravo da u program pripravnika uključi do dva nezaposlena, a poslodavac koji ima 11 i više zaposlenih ima pravo da u program pripravnika uključi nezaposlene čiji broj ne može biti veći od 20% ukupnog broja zaposlenih.

D1) Program pripravnika bez srednjeg obrazovanja podrazumeva sticanje praktičnih znanja i veština kroz obavljanje konkretnih poslova, zasnivanjem radnog odnosa kod poslodavca koji pripada privatnom sektoru. U program se mogu uključiti nezaposlena lica iz sledećih kategorija:

- lica bez završene srednje škole, odnosno bez kvalifikacija, uključujući i lica koja su završila funkcionalno osnovno obrazovanje odraslih,

- lica iz kategorije viškova zaposlenih i lica koja se nalaze na evidenciji nezaposlenih Nacionalne službe za zapošljavanje duže od 18 meseci - sa najmanje srednjim obrazovanjem, bez obzira na vrstu stečenog obrazovanja i radno iskustvo, a koja nemaju adekvatna i primenljiva znanja, veštine i kompetencije za obavljanje specifičnih poslova.

Program podrazumeva proces učenja u cilju sticanja praktičnih znanja i veština za rad na konkretnim poslovima, u trajanju od 3 meseca, u skladu sa dostavljenim programom poslodavca, a realizuje se kroz:

1. zasnivanje radnog odnosa na određeno vreme: – poslodavac ostvaruje pravo na naknadu troškova zarade za uključeno lice u trajanju od 3 meseca i ima obavezu da zadrži lice u radnom odnosu još 3 meseca nakon završetka programa (ukupno trajanje 6 meseci);
2. zasnivanje radnog odnosa na neodređeno vreme (na početku programa ili do isteka trećeg meseca, odnosno završetka programa): – poslodavac ostvaruje pravo na naknadu troškova zarade za uključeno lice u trajanju od 3 meseca i ima pravo na naknadu troškova zarade za još 3 meseca, odnosno u ukupnom trajanju od 6 meseci; poslodavac ima obavezu da zadrži lice u radnom odnosu još najmanje 6 meseci nakon isteka perioda finansiranja (ukupno trajanje 12 mesec

Poslodavcu koji je zasnovao radni odnos sa nezaposlenim za vreme sticanja znanja i veština za rad, Nacionalna služba refundira na mesečnom nivou neto zaradu lica u iznosu od 28.000 dinara (za pun fond radnih časova) i pripadajući porez i doprinose za obavezno socijalno osiguranje, u trajanju od 3 ili 6 meseci (u zavisnosti od vrste radnog odnosa).

Poslodavac zapošljava nezaposlenog sa evidencije Nacionalne službe koji nema iskustva i znanja za obavljanje poslova za koje se organizuje sticanje praktičnih znanja i veština i nije bio u radnom odnosu kod poslodavca - podnosioca zahteva u periodu od 6 meseci pre podnošenja zahteva. Poslodavac treba da ima odgovarajuće kadrovske kapacitete, odnosno zaposlenog mentora (sa punim mesečnim fondom radnih sati) sa najmanje srednjom školom. **Javni poziv za ovakav program otvoren je u februaru, a traje do 29. novembra 2019. godine.**

D2) Program pripravnika sa srednjim obrazovanjem podrazumeva stručno osposobljavanje nezaposlenog za samostalan rad u struci za koju je stečeno odgovarajuće obrazovanje - kvalifikacija, radi obavljanja pripravnčkog staža, odnosno sticanja uslova za polaganje stručnog ispita, uz zasnivanje radnog odnosa. **Javni poziv za ovakav program otvoren je u februaru, a traje do 29. novembra 2019. godine.**

Program se sprovodi kod poslodavaca koji pripadaju privatnom sektoru, u trajanju do 6 meseci, a realizuje se kroz:

1. zasnivanje radnog odnosa na određeno vreme - poslodavac ostvaruje pravo na naknadu troškova zarade za uključeno lice u trajanju od 6 meseci i ima obavezu da zadrži lice u radnom odnosu još 3 meseca nakon završetka programa;
2. zasnivanje radnog odnosa na neodređeno vreme (na početku programa ili do isteka šestog meseca, odnosno završetka programa) - poslodavac ostvaruje pravo na naknadu troškova zarade za uključeno lice u trajanju od 6 meseci i ima pravo na naknadu troškova zarade za još 6 meseci, odnosno ukupno 12 meseci; poslodavac ima obavezu da zadrži lice u radnom odnosu još najmanje 6 meseci nakon isteka finansiranja.

Poslodavcu tokom realizacije programa pripravnika Nacionalna služba refundira na mesečnom nivou neto zaradu lica u iznosu od **28.000 dinara** i pripadajući porez i doprinose za obavezno socijalno osiguranje, u trajanju do 6 ili 12 meseci (u zavisnosti od vrste radnog odnosa). Pravo učešća može ostvariti poslodavac pod uslovom: da pripada privatnom sektoru, koji ima kadrovske kapacitete za stručno osposobljavanje lica, odnosno ima zaposlenog mentora (sa punim mesečnim fondom radnih časova). Pripravnik je lice sa završenim srednjim obrazovanjem koji pripada jednoj od navedenih kategorija lica:

- mladi do 30 godina starosti koji se na evidenciji nezaposlenih lica nalaze duže od 6 meseci
- nezaposlene osobe sa invaliditetom o nezaposleni Romi
- mladi do 30 godina starosti koji su imali ili imaju status mladih u domskom smeštaju, hraniteljskim porodicama i starateljskim

D3) Program pripravnika sa visokim obrazovanjem podrazumeva stručno osposobljavanje nezaposlenog za samostalan rad u zanimanju za koje je stečeno najmanje visoko četvorogodišnje obrazovanje (najmanje 240 ESPB), radi obavljanja pripravničkog staža, odnosno sticanja uslova za polaganje stručnog ispita, uz zasnivanje radnog odnosa. Program se realizuje kod poslodavca koji pripada privatnom sektoru. Nacionalna služba učestvuje u finansiranju programa najduže do 12 meseci. Poslodavac ima obavezu da zadrži lice u radnom odnosu najmanje 6 meseci nakon isteka perioda finansiranja. Poslodavcu tokom realizacije programa pripravnika Nacionalna služba refundira na mesečnom nivou neto zaradu lica u iznosu od **30.000 dinara** (za pun fond radnih časova) i pripadajući porez i doprinose za obavezno socijalno osiguranje, u trajanju do 12 meseci.

Poslodavac mora da ima kadrovske kapacitete za stručno osposobljavanje lica, odnosno ima zaposlenog mentora (sa punim mesečnim fondom radnih časova) koji, ima isto zanimanje, najmanje je istog nivoa obrazovanja kao i pripravnik i ima najmanje 12 meseci radnog iskustva u zanimanju.

Pripravnik je nezaposleno lice koje se vodi na evidenciji Nacionalne službe duže od 6 meseci i ima najmanje visoko četvorogodišnje obrazovanje (najmanje 240 ESPB), nema radnog iskustva u zanimanju za koje je stečeno obrazovanje, ima prosečnu ocenu od najmanje 8,5 na prethodno završenim nivoima studija i ima do 30 godina starosti. **Javni poziv za ovakav program otvoren je u februaru, a traje do 29. novembra 2019. godine.**

E) Subvencije za osobe sa invaliditetom

E1) Subvencija zarade za osobe sa invaliditetom bez radnog iskustva u 2019. godini

Poslodavac koji na neodređeno vreme zaposli osobu sa invaliditetom bez radnog iskustva, ima pravo na subvenciju zarade za tu osobu, u trajanju od 12 meseci od dana zasnivanja radnog odnosa. Subvencija zarade se odobrava u visini do 75% ukupnih troškova zarade sa pripadajućim doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, ali ne više od iznosa minimalne zarade, pod uslovom da zapošljava osobu sa invaliditetom prijavljenu na evidenciju nezaposlenih koja nema radnog iskustva na poslovima na kojima se zapošljava i da poslodavac obavlja delatnost minimum 3 meseca pre podnošenja zahteva za subvenciju zarade, u radnom odnosu ima najmanje jedno zaposleno lice itd. **Javni konkurs je objavljen u februaru, a prijave se primaju do kraja 2019. godine.**

E2-Subvencija za podršku osobama sa invaliditetom u 2019. godini

Poslodavac koji zaposli osobu sa invaliditetom, koja se zapošljava pod posebnim uslovima, može da ostvari pravo na refundaciju primerenih troškova prilagođavanja radnog mesta za zapošljavanje tog lica, što podrazumeva tehničko i tehnološko opremanje radnog mesta, sredstava za rad, prostora i opreme u skladu sa mogućnostima i potrebama osobe sa invaliditetom. Poslodavac koji na neodređeno vreme zaposli osobu sa invaliditetom kojoj je potrebna stručna podrška na radnom mestu može ostvariti pravo na refundaciju troškova zarade za lice koje je angažovano na pružanju stručne podrške novozaposlenoj osobi sa invaliditetom kroz savetovanje, osposobljavanje, usluge asistencije na radnom mestu, praćenje pri radu, razvoj ličnih metoda rada i ocenjivanje efikasnosti, a može se odobriti poslodavcu samo za vreme dok pruža pomoć zaposlenima sa invaliditetom, a najduže 12 meseci.

Javni konkurs za refundaciju troškova podrške osobama sa invaliditetom koje se zapošljavaju pod posebnim uslovima u 2019. godini je objavljen u februaru i otvoren je do kraja 2019. godine.

U skladu sa javnim pozivom moguće je ostvariti:

1-Refundaciju troškova zarade licu angažovanom na pružanju podrške na radnom mestu - radna asistencija- samo za vreme dok pruža stručnu pomoć, a najduže 12 meseci, a maksimalno u visini do **50.000 dinara** mesečno. Radni odnos sa licem koje pruža stručnu podršku mora biti zasnovan najkasnije do dana zapošljavanja osobe sa invaliditetom za koju se traži stručna podrška i da lice koje pruža stručnu podršku ima najmanje srednje obrazovanje i 12 meseci profesionalnog iskustva u oblastima u kojima pruža stručnu podršku.

2-Refundacija primerenih troškova prilagođavanja radnog mesta u jednokratnom iznosu što podrazumeva tehničko i tehnološko opremanje radnog mesta, sredstava za rad, prostora i opreme, u skladu sa mogućnostima i potrebama zaposlene osobe sa invaliditetom, u jednokratnom iznosu do **400.000 dinara po osobi sa invaliditetom**. Visina refundacije troškova podrške ne sme da bude veća od 100% opravdanih dodatnih troškova. Posebni uslovi koje treba ispuniti su da je prilagođavanje radnog mesta u skladu sa izvršenom procenom radne sposobnosti osobe sa invaliditetom.

IV DRŽAVNA POMOĆ PREKO FONDA ZA RAZVOJ

A) Pravni osnov

Zakonom o fondu za razvoj Republike Srbije ("Sl. glasnik RS", br. 36/09, 88/10, 119/12 i 5/15) regulisano je poslovanje Fonda za razvoj koji obavlja, između ostalog, i poslove odobravanja kredita za podsticanje razvoja privrednih subjekata. Krediti i garancije iz sredstava Fonda mogu se odobravati privrednim subjektima koji su u većinskom privatnom ili državnom vlasništvu, osim javnim preduzećima. U nastavku je pregled aktuelnih kredita za koje se može konkurisati preko Fonda za razvoj, a koji predstavljaju de minimis državnu pomoć. Ove godine u odnosu na prethodnu, smanjena je kamatna stopa na deo koji se finansira iz kredita Fonda sa 1,5% na 1% kad je kredit obezbeđen bankarskom garancijom, odnosno sa 3% na 2% kada je obezbeđen drugim sredstvima obezbeđenja.

B) Program podsticanja preduzetništva kroz razvojne projekte u 2019. godini

U skladu sa Uredbom o utvrđivanju programa podsticanja preduzetništva kroz razvojne projekte u 2019. godini ("Sl. glasnik RS", br: 3/19) i Zakonom o budžetu su odvojena sredstva za podršku razvoju preduzetništva za subvencije javnim nefinansijskim preduzećima i organizacijama u iznosu od 1.700.000.000 dinara, a od navedenih sredstava, 500.000.000 dinara namenjeno je za sprovođenje Programa podrške razvoju preduzetništva kroz razvojne projekte u 2019. godini. Sredstva predstavljaju de minimis državnu pomoć Program sprovodi Ministarstvo privrede u saradnji sa Fondom za razvoj Republike Srbije. Za srednja pravna lica moguće je odobriti ukupno 30% iznosa ukupno planiranih bespovratnih sredstava.

Sredstva opredeljena Programom namenjena su za:

- 1- **kupovinu, izgradnju, dogradnju**, rekonstrukciju, adaptaciju, sanaciju, investiciono održavanje **proizvodnog prostora ili poslovnog prostora** koji je u sastavu proizvodnog prostora, ili prostora u kojem se obavlja proizvodnja ili skladištenje proizvoda;
- 2- **kupovinu nove ili polovne proizvodne opreme** (ne starije od pet godina), **uključujući dostavna vozila za prevoz sopstvenih proizvoda** i druga transportna sredstva koja se koriste u procesu proizvodnje;
- 3 - **trajna obrtna sredstva**, koja mogu da čine najviše 20% ukupnog investicionog ulaganja;
- 4- nabavku **softvera** i drugih nematerijalnih ulaganja.

Po ovom programu ne mogu se upotrebljavati sredstva radi obavljanja sledećih delatnosti:

1. primarna poljoprivredna proizvodnja;
2. proizvodnja alkoholnih pića;
3. proizvodnja duvanskih proizvoda;

4. izvođenje građevinskih radova (sredstva se mogu koristiti za proizvodnju građevinskih proizvoda);
5. saobraćaj i transport;
6. svi oblici trgovinske delatnosti;
7. uslužne delatnosti (uključujući usluge smeštaja kao i konsultantske, marketinške, računovodstvene i usluge istraživanja tržišta), osim reciklaže, računarskog programiranja i drugih visoko-tehnoloških usluga;
8. štampanje i umnožavanje audio i video zapisa, osim štamparskih usluga;
9. organizovanje igara na sreću, lutrija i sličnih delatnosti;
10. proizvodnja i prodaja naoružanja i vojne opreme;
11. proizvodnja i promet nafte i derivata nafte;
12. proizvodnja čelika i sintetičkih vlakana i vađenje uglja;
13. proizvodnja i promet svih proizvoda ili aktivnosti, koje se prema domaćim propisima ili prihvaćenim međunarodnim sporazumima, smatraju zabranjenim.

Pravo da se prijave na javni poziv imaju preduzetnici, mikro, mali i srednji privredni subjekti i zadruge koji dostave zvanične finansijske izveštaje za prethodne dve godine u kojima nije iskazan neto gubitak, sa tim da zadruge moraju biti usklađene sa Zakonom o zadrugama i da su se bile podvrgle zadružnoj reviziji u poslednje dve godine. Takođe je potrebno da budu registrovani u APR najkasnije do 31. decembra 2016. godine, a za privredne subjekte koji podnose zahteve u vrednosti većoj od 12.500.000 dinara najkasnije do 31. decembra 2014. godine, odnosno najkasnije do 31. decembra 2015. godine nakon dostavljanja zvaničnih redovnih finansijskih izveštaja i za 2018. godinu. Uslov za dostavljanje finansijskih izveštaja se ne primenjuje na preduzetnike koji paušalno plaćaju porez i ne vode dvojno knjigovodstvo. Pored toga potrebno je da su na dan 31. decembar 2018. godine privredni subjekti imali najmanje jednog zaposlenog.

Preduzetnici, mikro, mala i srednja pravna lica koji zadovolje uslove Programa mogu ostvariti pravo na finansijsku podršku **u iznosu do 20% bespovratnih sredstava od vrednosti investicionog ulaganja, odnosno do 30% bespovratnih sredstava za privredne subjekte koji pripadaju 4. grupi razvijenosti. Preostali iznos vrednosti projekta finansiraće se iz kredita Fonda**, s tim da učešće trajnih obrtnih sredstava u iznosu ukupnih sredstava (kredit Fonda i bespovratna sredstva) može biti do 20%.

Maksimalni iznos bespovratnih sredstava je 12.500.000 dinara, a minimalni 250.000 dinara, rok otplate je deset godina, a kamatna stopa je 1% uz garanciju banke i 2% uz ostala sredstva obezbeđenja. Izuzetno za preduzetnike, minimalni iznos bespovratnih sredstava je 75.000 dinara a rok otplate 8 godina. **Javni poziv je otvoren do utroška sredstava, a najkasnije do 31. decembra 2019. godine.**

C) Krediti za trajna obrtna sredstva

Kredit je namenjen preduzetnicima, mikro, malim, srednjim i velikim pravnim licima u većinskom privatnom vlasništvu koja su registrovana u relevantnom registru, a koji dostave finansijske izveštaje za prethodne dve godine u kojima nije iskazan gubitak. Ovim kreditom finansiraju se trajna obrtna sredstva potrebna za finansiranje tekućih obaveza koje nastaju u redovnim poslovnim aktivnostima, a odnose se na nabavku sirovina i materijala, zaliha, kao i ostale proizvodne troškove, potraživanja od kupaca, obaveza prema dobavljačima.

Sredstva po ovom programu ne mogu koristiti za:

- 1-organizovanje igara na sreću, lutrija i sličnih delatnosti;
- 2-proizvodnju i promet bilo kog proizvoda ili aktivnosti, koje se prema domaćim propisima ili međunarodnim konvencijama i sporazumima, smatraju zabranjenim;
- 3-promet nafte i naftnih derivata.

Kamatna stopa:

-1% godišnje uz garanciju banke

-1,8% godišnje uz ostala sredstva obezbeđenja

Maksimalan iznos kredita je 250.000.000 dinara ukoliko kredit nije obezbeđen bankarskom garancijom. Mora biti ispunjen uslov da imaju 50 radnika kako bi dobili maksimalan iznos kredita. Minimalni iznos kredita za pravna lica je 1.000.000 dinara. Rok otplate kredita je do 4 godine u okviru koga je grejs period do devet meseci.

D) Krediti za održavanje tekuće likvidnosti

Finansijska podrška je namenjena privrednim subjektima razvrstanim kao mikro, mala, srednja i velika u većinskom privatnom vlasništvu koja su registrovana u relevantnom registru, a koji dostave finansijske izveštaje za prethodne dve godine u kojima nije iskazan gubitak.

Sredstva po ovom Projektu se ne mogu koristiti za:

1-organizovanje igara na sreću, lutrija i sličnih delatnosti,

2-proizvodnju i promet bilo kog proizvoda ili aktivnosti, koje se prema domaćim propisima ili međunarodnim konvencijama i sporazumima, smatraju zabranjenim,

3-promet nafte i naftnih derivata.

Rok otplate: do 18 meseci u okviru koga je grejs period do 3 meseca. Kamatna stopa je spuštena sa 3,5% na 2,5% godišnje uz ostala sredstva obezbeđenja.

Maksimalan iznos kredita je 250.000.000 dinara ukoliko kredit nije obezbeđen bankarskom garancijom. Mora biti ispunjen uslov da imaju 50 radnika kako bi dobili maksimalan iznos kredita. Minimalni iznos kredita za pravna lica je 1.000.000 dinara.

E) Kratkoročni krediti

Finansijska podrška je namenjena privrednim subjektima razvrstanim kao preduzetnici, mikro, mala, srednja i velika pravna lica u većinskom privatnom vlasništvu koja su registrovana u APR, a koji dostave finansijske izveštaje za prethodne dve godine u kojima nije iskazan gubitak. Kratkoročni krediti se odobravaju privrednim subjektima, za povremena obrtna sredstva, za podsticanje konkurentnosti i likvidnosti domaće privrede.

Sredstva po ovom Projektu se ne mogu koristiti za:

1-organizovanje igara na sreću, lutrija i sličnih delatnosti;

2-proizvodnju i promet bilo kog proizvoda ili aktivnosti, koje se prema domaćim propisima ili međunarodnim konvencijama i sporazumima, smatraju zabranjenim;

3-promet nafte i naftnih derivata,

Rok otplate od 3 do 12 meseci. Kamatna stopa je 2,5% obezbeđenje kredita. Za pravna lica mora biti ispunjen uslov da imaju 50 radnika kako bi dobili maksimalan iznos kredita (u skladu sa iznosom bankarske garancije). Minimalni iznos kredita za pravna lica je 1.000.000 dinara.

F) Investicioni krediti

Finansijska podrška je namenjena privrednim subjektima razvrstanim kao preduzetnici, mikro, mala, srednja i velika pravna lica u većinskom privatnom vlasništvu koja su registrovana u APR, a koji dostave finansijske izveštaje za prethodne dve godine u kojima nije iskazan gubitak.

Ovaj kredit preporučuje se preduzećima kojima su neophodna sredstva za finansiranje nabavke opreme, mašina i postrojenja, izgradnju ili kupovinu proizvodnog ili poslovnog prostora. Moguće je refundiranje sredstava ukoliko su ulaganja vršena u periodu od šest meseci pre podnošenja zahteva za kredit, a odnose se na predmetnu investiciju. Za nabavku trajnih obrtnih sredstava može se koristiti 20% od ukupnog kredita.

Sredstva po ovom program se ne mogu koristiti za:

- 1-organizovanje igara na sreću, lutrija i sličnih delatnosti;
- 2-proizvodnju i promet bilo kog proizvoda ili aktivnosti, koje se prema domaćim propisima ili međunarodnim konvencijama i sporazumima, smatraju zabranjenim;
- 3-promet nafte i naftnih derivata,

Rok otplate:

- 1-do 4 godine u okviru koga je grejs period do 9 meseci za preduzetnike za trajna obrtna sredstva,
  - 2-do 8 godina u okviru koga je grejs period do jedne godine za preduzetnike za investicione projekte,
  - 3-do 10 godina u okviru koga je grejs period do jedne godine za pravna lica za investicione projekte.
- Kamatna stopa je 1 % uz garanciju banke, a 1,8% uz ostala sredstva obezbeđenja.

Maksimalan iznos kredita je 250.000.000 dinara ukoliko je kredit obezbeđen hipotekom nad nepokretnošću, sa tim da za pravna lica mora biti ispunjen uslov da imaju 50 radnika kako bi dobili maksimalan iznos kredita. Minimalni iznos kredita za pravna lica je 1.000.000 dinara.

G)Krediti za finansiranje privrednih subjekata u oblasti IKT

Od 2016. godine u primeni je Uredba o rasporedu i korišćenju kreditnih sredstava za finansirane privrednih subjekata u oblasti informaciono-komunikacione tehnologije ("Sl. glasnik RS", broj: 16/16). Dodela kreditnih sredstava realizuje se u skladu sa pravilima o dodeli državne pomoći male vrednosti. Start-ap krediti dodeljuju se privrednim subjektima koji su registrovani u prethodne dve godine počev od momenta objavljivanja konkursa za dodelu kreditnih sredstava, a inovativni krediti dodeljuju se privrednim subjektima koji su registrovani duže od dve godine počev od momenta objavljivanja konkursa za dodelu kreditnih sredstava.

Start-ap i inovativni krediti odobravaju se za Projekat razvoja novog ili postojećeg proizvoda ili usluge iz oblasti IKT i mogu da koriste privredni subjekti, odnosno pravna lica i preduzetnici pod sledećim uslovima:

- 1) da je registrovan u Agenciji za privredne registre;
  - 2) da je registrovan za obavljanje delatnosti u oblasti IKT, i to za:
    - (1) Izdavanje ostalih softvera,
    - (2) Računarsko programiranje,
    - (3) Izdavanje računarskih igara,
    - (4) Konsultantske delatnosti u okviru informacionih tehnologija,
    - (5) Upravljanje računarskom opremom,
    - (6) Ostale usluge informacione tehnologije,
    - (7) Obrada podataka, hosting i sl.,
    - (8) Veb portale,
    - (9) Kablovske telekomunikacije,
    - (10) Bežične telekomunikacije,
    - (11) Satelitske telekomunikacije,
    - (12) Ostale telekomunikacione delatnosti;
  - 3) da podnosilac zahteva za start-ap kredit nije bio vlasnik privrednog društva ili preduzetnik, odnosno da nije bio obveznik poreza na dobit ili obveznik poreza na prihod od samostalne delatnosti;
- Start-ap i inovativni krediti odobravaju se za jednu ili više namena, i to:
- 1) kupovinu opreme (ne starije od pet godina);
  - 2) kupovinu nematerijalne imovine (npr. softver);
  - 3) kupovinu trajnih obrtnih sredstava (za repromaterijal) i
  - 4) plaćanje usluge izrade i realizacije Inovativnog projekta (troškovi za zaposlene koji rade na izradi Inovativnog projekta).

Visina odobrenih kreditnih sredstava za start-up i inovativne kredite iznosi:

- 1) od 300.000,00 do 1.500.000,00 dinara - za preduzetnike;
- 2) od 500.000,00 do 3.000.000,00 dinara - za pravna lica;
- 3) rok otplate do četiri godine;
- 4) grejs period do jedne godine (u okviru roka otplate od četiri godine) i
- 5) tromesečna otplata kredita.

Kamatna stopa 1% na godišnjem nivou, a u grejs periodu kamata se obračunava i pripisuje glavnom dugu. Instrumenti obezbeđenja vraćanja kreditnih sredstava start-up i inovativnih kredita su:

- 1) hipoteka prvog reda na nepokretnosti - građevinskom objektu ili građevinskom zemljištu u privatnoj svojini, čija procenjena vrednost iznosi 1:1 u odnosu na ukupnu vrednost odobrenih kreditnih sredstava ili
- 2) sopstvena menica sa avalom poslovne banke ili garancija poslovne banke ili
- 3) jemstvo pravnog lica ili preduzetnika.

Uz zahtev se podnosi dokumentacija definisana konkursom za dodelu start-up i inovativnih kredita privrednim subjektima u oblasti IKT, koji objavljuje ministarstvo nadležno za poslove informacionog društva. **Trenutno nije otvoren konkurs za ove kredite.**

Kvalifikovanje podnetih zahteva vrši Fond za razvoj za start-up kredite u delu koji se odnosi na kvalitet ponuđenih sredstava obezbeđenja, a za inovativne kredite i u delu koji se odnosi na ekonomsku opravdanost i ocenu finansijskog stanja. Ocenu i rangiranje kvalifikovanih zahteva vrši komisija Ministarstva formirana u skladu sa ovom uredbom, a na osnovu sledećih kriterijuma:

- 1) ocena predmeta Inovativnog projekta;
- 2) očekivani doprinos razvoju informacionog društva;
- 3) inovativnost;
- 4) održivost;
- 5) sedište podnosioca zahteva;
- 6) postojeći broj zaposlenih;
- 7) planirani broj novozaposlenih i
- 8) analiza i ocena srazmere predviđenih troškova i predloženog Inovativnog projekta.

Otplata kreditnih sredstava vršiće se u tromesečnim anuitetima koji dospevaju 31. marta, 30. juna, 30. septembra i 31. decembra u godini.

V	DRŽAVNA POMOĆ – INOVACIJE
----------	----------------------------------

A)Pravni osnov

Strategija naučnog i tehnološkog razvoja Republike Srbije za period od 2016. do 2020. godine - istraživanja za inovacije utvrđuje mere i programe za unapređenje izvrsnosti u nauci i ciljno usmerena istraživanja za razvoj privrede i društva.

Fond za inovacionu delatnost je posebno pravno lice osnovano Zakonom o inovacionoj delatnosti („Službeni glasnik RS”, br. 110/05, 18/10 i 55/13). Fond obavlja poslove u vezi sa finansiranjem u oblasti sprovođenja inovacione politike. Fond ostvaruje prihod iz sredstava budžeta, donacija, poklona itd. Sredstva Fonda se koriste za realizaciju i plasman tržišno orjentisanih inovacija novoosnovanih privrednih subjekata, a Fond može učestvovati u sufinansiranju programa za podsticanje inovativnosti u prioritetnim oblastima nauke, ako ih organizuju i finansiraju međunarodne organizacije, finansijske institucije ili druga pravna i fizička lica.

Za finansiranje inovacione delatnosti mogu se koristiti sredstva budžeta pod sledećim uslovima:

- 1) da se inovaciona delatnost finansira korišćenjem bespovratnih budžetskih sredstava;
- 2) da sredstva budžeta Republike Srbije ne budu veća od 50% neophodnih sredstava za realizaciju pojedinih inovacionih delatnosti i projekata.

Na finansiranje inovacione delatnosti sredstvima budžeta primenjuje se zakon kojim se uređuje državna pomoć male vrednosti (*de minimis*), kao i podzakonski propisi doneti radi njegovog izvršavanja. Pravilnik Fonda za inovacionu delatnost o pravilima za dodelu državne pomoći reguliše detaljnije dodelu sredstava po programu ranog razvoja i programu sufinansiranja inovacija.

B) Program za promociju i popularizaciju inovacija i inovacionog preduzetništva

KO MOŽE DA KONKURIŠE: Pravo na korišćenje bespovratnih sredstava imaju organizacije koje konkurišu zajedno sa jedinicom lokalne samouprave, a koje svojim iskustvom u predmetnoj oblasti, kao i tehničkim, kadrovskim i ekspertskim kapacitetima, mogu da obezbede uspešnu realizaciju mera za čije sprovođenje su namenjena sredstva iz ovog programa

IZNOS SREDSTAVA: Za sledeće namene:

1. Do 20 miliona dinara po projektu za izradu i sprovođenje kampanje za promociju i popularizaciju inovacija i inovacionog preduzetništva u sredstvima javnog informisanja (izrada kreativnih rešenja, produkcija TV emisija, oglašavanje u elektronskim i štampanim medijima..)
2. Do 10 miliona dinara po projektu za organizaciju manifestacija sa ciljem promocije i popularizacije inovacija i inovacionog preduzetništva u Republici Srbiji (organizacija konferencija, okruglih stolova, radionica, predavanja...)
3. Do 5 miliona dinara po projektu za izradu i sprovođenje programa mentorstva i obuka čiji je cilj promocija inovacija u funkciji podizanja efikasnosti i unapređenja procesa rada u preduzećima i drugim subjektima u Republici Srbiji
4. Do 5 miliona dinara po projektu za izradu i sprovođenje istraživanja o stanju, problemima i perspektivama inovacionog ekosistema u Republici Srbiji (sprovođenje terenskih i telefonskih istraživanja, fokus grupa i sl.)
5. Do 10 miliona dinara po projektu za izradu multimedijalnih i štampanih publikacija kojima se promovira inovacije i inovaciono preduzetništvo (izrada plakata, brošura, letaka, video materijala i sl.)
6. Do 10 miliona dinara po projektu za osmišljavanje i sprovođenje projekata čiji je cilj digitalizacija uživanja kulturnog, umetničkog i duhovnog nasleđa Srbije i srpskog naroda (izrada platformi za virtualizaciju istorijskih događaja i objekata, digitalizacija kulturne, umetničke i naučne baštine i njeno približavanje mladim generacijama koji su aktivni korisnici tehnologija i sl.).

ROK: do utroška sredstava. Sprovodi Kabinet ministra bez portfelja zaduženog za inovacije i tehnološki razvoj.

C) Program podrške otvaranju regionalnih startap centara

KO MOŽE DA KONKURIŠE: Pravo na korišćenje bespovratnih sredstava imaju organizacije iz inovacionog ekosistema (naučno-tehnološki, industrijski i inovacioni parkovi, inkubatori, akceleratori i druge organizacije i subjekti) koje konkurišu zajedno sa jedinicom lokalne samouprave, a koje dokažu da imaju kapacitet da otvore novi regionalni inovacioni startap centar ili da svoje poslovanje organizuju u formi inovacionog startap centra.

IZNOS SREDSTAVA: Za sledeće namene:

1. Do 25 miliona dinara za izgradnju, dogradnju, rekonstrukciju ili adaptaciju prostora
2. Do 20 miliona dinara za opremanje
3. Do 6 miliona dinara za realizaciju programa rada i upravljanja regionalnim inovacionim startap centrom

ROK: do utroška sredstava. Sprovodi Kabinet ministra bez portfelja zaduženog za inovacije i tehnološki razvoj.

VI KOMBINOVANI TRANSPORT

A) Pravni osnov

U skladu sa Uredbom o dodeli državne pomoći, privrednom subjektu koji obavlja delatnost saobraćaja može da se dodeli podsticaj i za kombinovani transport tereta, saobraćaj u unutrašnjoj plovidbi i vazdušni saobraćaj.

Državna pomoć u saobraćaju može da se dodeli u cilju zamene drumskog transporta tereta železničkim transportom, kao i u cilju unapređenja ovog kombinovanog transporta i dodeljuje se isključivo kao investiciona državna pomoć. Opravdani troškovi za dodelu državne pomoći za kombinovani transport tereta su ukupni investicioni troškovi:

- 1) izgradnje i prilagođavanja terminala kombinovanog transporta uključujući i opremu za špediciju,
- 2) procenjenih većih troškova opreme za kombinovani transport koja se odnosi na: kontejnere za drumski transport, posebna vozila i kontejnere za kombinovani transport, primenu polu-nosača za olakšavanje utovara, primenu početne i kasnije drumske transportne opreme i primenu opreme za kopnenu navigaciju,
- 3) inovativni troškovi špedicije i logističkih sistema, posebno intermodalnih informacija i komunikacionih sistema za poboljšanje ponude kombinovanog transporta,
- 4) kupovina brzih lokomotiva radi pružanja novih, kvalitetnijih usluga u kombinovanom transportu, preusmeravajući transport tereta sa drumskog na železnički.

Visina državne pomoći utvrđuje se, i to:

- 1) do 50% opravdanih troškova iz člana 91. stav 2. tačka 1) ove uredbe,
- 2) do 100% opravdanih troškova iz člana 91. stav 2. tačka 2) ove uredbe,
- 3) do 30% opravdanih troškova iz člana 91. stav 2. tačka 3) ove uredbe,
- 4) do 30% opravdanih troškova iz člana 91. stav 2. tačka 4) ove uredbe u toku jednogodišnjeg pilot projekta.

Državna pomoć može da se dodeli za saobraćaj u unutrašnjoj plovidbi, i to za:

- 1) ulaganja u infrastrukturu terminala u lukama i pristaništima,
- 2) ulaganja u stacionarnu i prenosivu opremu, potrebnu za utovar i istovar u lukama i pristaništima.

Opravdani troškovi za dodelu državne pomoći za saobraćaj u **unutrašnjoj plovidbi** su troškovi razvoja novih ili dodatnih transportnih kapaciteta u unutrašnjoj plovidbi, čija visina se utvrđuje do 50% opravdanih troškova.

Državna pomoć može da se dodeli **avio prevoznicima** za otvaranje novih linija između regionalnog i nacionalnog aerodroma ili regionalnog i aerodroma u drugim zemljama, ukoliko su ispunjeni sledeći uslovi:

- 1) da avio prevoznik poseduje važeće uverenje o osposobljenosti za obavljanje javnog avio-transporta,
- 2) da nova linija ili novi red letenja bude održiv dugoročno, a državna pomoć mora biti degresivna i vremenski ograničena,
- 3) da uspostavljanju nove linije prethodi izrada poslovnog plana koji će potvrditi celishodnost linije i posle prestanka dodele državne pomoći,
- 4) da se državna pomoć dodeljuje najduže pet godina, a visina državne pomoći u bilo kojoj godini ne može biti veća od 50% opravdanih troškova u toj godini, niti veća od 40% ukupnih opravdanih troškova u celom periodu,
- 5) da opravdani troškovi obuhvataju ukupne troškove otvaranja nove linije koji se odnose na početne komercijalne i troškove marketinga, kao i troškove smeštaja letaćkog osoblja u okviru aerodroma,
- 6) da se dodela državne pomoći obustavi kada se dostignu ciljevi u smislu broja putnika ili rentabilnosti nove linije, a ako se to ostvari pre isteka predviđenog roka,
- 7) da je dodela državne pomoći povezana sa neto povećanjem broja prevezenih putnika,
- 8) da postupak dodele državne pomoći za otvaranje novih vazdušnih linija bude javan i da omogući svim zainteresovanim avioprevoznicima da, pod jednakim uslovima, ponude svoje usluge,
- 9) da je davalac državne pomoći dužan da objavi godišnju listu linija za koje je dodeljena državna pomoć za svaki aerodrom, navodeći izvore državne pomoći, korisnika, i broj putnika.

B) Kombinovani transport

Zakon o železnici ("Sl. glasnik RS", br. 41/18) propisuje da Vlada bliže uređuje državnu pomoć i stimulativne mere u cilju unapređenja kombinovanog transporta u skladu sa propisima koji regulišu ovu oblast. Tako su Uredbom o stimulativnim merama u cilju unapređenja kombinovanog transporta propisane podsticajne mere za razvoj kombinovanog transporta. Propisano je da kombinovani transport obuhvata transport intermodalne transportne jedinice ili drumskog vozila kod koga se veći deo prevoznog puta obavlja železnicom, a početni i završni deo prevoznog puta drumskim transportom na što je moguće kraćim rastojanjima.

Stimulativne mere dodeljuju se privrednim subjektima preko kojih se realizuje kombinovani transport, a to su:

- 1) vlasnici i upravljači terminala za kombinovani transport;
- 2) operateri za železnički i drumski transport;
- 3) operateri kombinovanog transporta;
- 4) upravljači železničke infrastrukture i špedicije.

Stimulativne mere koje se odnose na ukupne investicione troškove dodeljuju se za:

- 1) izgradnju i rekonstrukciju terminala za kombinovani transport (infrastruktura) uključujući i pretovarnu opremu i mehanizaciju na terminalima;
- 2) opremu za obavljanje kombinovanog transporta: intermodalne transportne jedinice i poluprikolice za drumski transport kontejnera;
- 3) informacione i komunikacione sisteme, inovativnu opremu koju koriste privredni subjekti i carina u kombinovanom transportu;
- 4) železnička vozna sredstva: lokomotive i specijalizovani vagoni za kombinovani transport.

Finansijska sredstva obezbeđuju se u okviru raspoloživih sredstava u budžetu Republike Srbije kao i iz fondova međunarodne razvojne pomoći u skladu sa propisima.

Visina stimulativnih mera koje mogu biti dodeljene u odnosu na ukupne investicione troškove utvrđena je tako da je moguće dodeliti sredstva u iznosu:

- 1) do 50% od investicionih troškova
- 2) do 100% od investicionih troškova
- 3) do 30% od investicionih troškova
- 4) do 30% od investicionih troškova

Stimulativne mere se ne mogu dodeliti privrednim subjektima:

- 1) u teškoćama (privredni subjekt kome je ugrožen opstanak na tržištu, odnosno koji u poslednjoj godini poslovanja beleži smanjenje ukupnog prihoda, rast gubitaka, rast zaliha, višak kapaciteta, smanjenje novčanih tokova i rast duga);
- 2) koji imaju dospele, a neizmirene obaveze prema Republici Srbiji;
- 3) kod kojih je znatno smanjen broj zaposlenih u prethodnih 12 meseci od datuma podnošenja prijave (30% i više).

VII DRŽAVNA POMOĆ – TURIZAM

Prema Zakonu o turizmu ("Sl.glasnik RS", broj 17/19) propisane su mere podsticaja za:

- 1) učešće u finansiranju izrade stratejskih master planova, programa razvoja turističkih proizvoda, programa razvoja turizma, studija izvodljivosti turističkih projekata, urbanističkih planova turističkih mesta i mesta za odmor;
- 2) učešće u finansiranju promotivnih aktivnosti turističkih destinacija i turističkih mesta, turističko-kulturnih i turističkih manifestacija u zemlji i inostranstvu, kao i programe edukacije i usavršavanje veština zaposlenih u turizmu;

- 3) učešće u finansiranju izrade projekta zaštite prirode, životne sredine, prirodnih resursa i kulturne baštine turističkog mesta;
- 4) učešće u finansiranju unapređenja ekoloških standarda, energetske efikasnosti, korišćenja obnovljivih izvora energije, a u cilju unapređenja turizma i ugostiteljstva;
- 5) učešće u finansiranju razvoja nacionalnog turističkog brenda;
- 6) učešće u finansiranju unapređenja digitalizacije i drugih inovativnih rešenja, a u cilju unapređenja turizma i ugostiteljstva;
- 7) učešće u finansiranju projekata unapređenja saobraćajne povezanosti sa strateškim tržištima značajnim za razvoj turizma u Republici Srbiji;
- 8) podsticanje izgradnje turističke infrastrukture, turističke suprastrukture, sportsko-rekreativnih i drugih pratećih sadržaja javnog karaktera značajnih za unapređenje kvaliteta turističke ponude;
- 9) unapređenje postojeće turističke ponude i intenziviranje njenog korišćenja;
- 10) podsticanje unapređenja turističkog prometa domaćih turista i organizovanog turističkog prometa stranih turista na teritoriji Republike Srbije;
- 11) učešće u finansiranju projekata razvoja i unapređenja ruralnog turizma i ugostiteljstva;
- 12) učešće u finansiranju projekata od posebnog značaja za razvoj turizma i ugostiteljstva u Republici Srbiji.

Zahtev za korišćenje sredstava podnosi se Ministarstvu za turizam. Ministar donosi rešenje o prenosu namenskih sredstava iz budžeta Republike Srbije, odnosno zaključuje ugovor o korišćenju podsticajnih sredstava.

A)Vaučeri

Vlada bliže propisuje uslove i način dodele i korišćenja sredstava Uredbom o uslovima i načinu dodele i korišćenja sredstava za podsticanje unapređenja turističkog prometa domaćih turista na teritoriji Republike Srbije ("Sl.glasnik RS", broj 104/18).

Podsticanje razvoja domaćeg turizma sprovodi se kroz dodelu vaučera za subvencionisano korišćenje usluge smeštaja u ugostiteljskim objektima u trajanju od najmanje pet noćenja, izvan prebivališta korisnika vaučera. Vaučer se može koristiti na teritoriji Republike Srbije, izuzimajući teritoriju gradova Beograda i Novog Sada (izuzeće se ne odnosi na zdravstvene ustanove koje organizuju boravak i pružaju usluge prevencije, lečenja i rehabilitacije, a pružaju usluge smeštaja i ishrane trećim licima u skladu sa Zakonom o turizmu, a koje se nalaze na teritoriji ovih gradova).

Usluge smeštaja pružaju privredni subjekti, druga pravna lica, zdravstvene ustanove koje organizuju boravak i pružaju usluge prevencije, lečenja i rehabilitacije, a pružaju usluge smeštaja i ishrane trećim licima, kao i fizička lica koja pružaju ugostiteljske usluge u kategorisanim objektima domaće radinosti i seoskog turističkog domaćinstva,

Korisnici vaučera su:

- 1) korisnici prava na penziju;
- 2) nezaposlena lica iz evidencije NSZ i druga lica na evidenciji NSZ (korisnici posebne novčane naknade i privremene naknade);
- 3) korisnici prava na dodatak za pomoć i negu drugog lica, koji to pravo ostvaruju u skladu sa zakonom kojim se uređuje socijalna zaštita;
- 4) korisnici prava na dodatak za pomoć i negu drugog lica, koji to pravo ostvaruju u skladu sa zakonom kojim se uređuje penzijsko i invalidsko osiguranje;
- 5) radno angažovana lica sa primanjima, koja ne prelaze iznos od 60.000 dinara mesečno;
- 6) ratni vojni invalidi i civilni invalidi rata sa primanjima, koja ne prelaze iznos od 60.000 dinara mesečno;
- 7) korisnici prava na naknadu na porodičnu invalidninu po palom borcu;
- 8) nosioci aktivnog porodičnog poljoprivrednog gazdinstva koji su se izjasnili da se bave isključivo poljoprivredom, upisani u Registar poljoprivrednih gazdinstava u skladu sa Zakonom o poljoprivredi i ruralnom razvoju .

Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija objavljuje obaveštenje kojim se pozivaju Ugostitelji da se prijave radi realizacije šeme dodele vaučera korisnicima. Za svaki objekat koji Ugostitelj stavlja u funkciju realizacije šeme dodele vaučera podnosi se posebna prijava. Ministarstvo sačinjava listu Ugostitelja koji su ispunili uslove za realizaciju šeme dodele vaučera i objavljuje je na zvaničnoj internet prezentaciji Ministarstva.

Korisnik vaučera vrši rezervaciju smeštaja kod Ugostitelja sa objavljene liste, na osnovu čega Ugostitelj izdaje potvrdu o rezervaciji. Prijava sa potrebnom dokumentacijom podnosi se preko šaltera "Pošta Srbije", Beograd, na teritoriji cele Republike Srbije. Nakon sprovedene provere ispunjenosti uslova od strane nadležnih institucija, Pošta Srbije dostavlja Ministarstvu elektronski izveštaj sa podacima iz prijave. Vrednost vaučera iznosi 5.000 dinara i navedeni iznos predstavlja maksimalni iznos sredstava, koja korisnik može jednom u toku kalendarske godine koristiti pri subvencionisanom korišćenju usluga smeštaja u ugostiteljskim objektima, bez obzira kolika je vrednost izvršene usluge smeštaja.

Broj prijava za dodelu vaučera ograničen je raspoloživim budžetskim sredstvima i rangiranje prijava vrši se na osnovu datuma i vremena prijema na šalteru "Pošta Srbije", Beograd. Prijavljenim licima koja su stekla pravo na vaučer, Ministarstvo dostavlja vaučere lično na adresu, putem registrovane pismonosne pošiljke (rezervisane poštanske usluge). U slučaju da korisnik vaučera koristi usluge smeštaja u većem iznosu od iznosa vaučera, Ugostitelju se refundira iznos u vrednosti vaučera. U slučaju da je vrednost vaučera veća od vrednosti pruženih usluga smeštaja, refundira se iznos sredstava u vrednosti pruženih usluga.

Vaučeri se mogu koristiti zaključno sa 20. novembrom 2019. godine.

B) Subvencije za razvoj turizma za strane turiste

Uredbom o uslovima i načinu dodele i korišćenja sredstava za podsticanje unapređenja organizovanog turističkog prometa stranih turista na teritoriji Republike Srbije ("Sl. glasnik RS", br. 6/19) propisano je da pravo na dodelu subvencija mogu da ostvare turističke agencije organizatori turističkog putovanja, registrovane na teritoriji Republike Srbije, koje poseduju propisanu licencu. Subvencije se dodeljuju kao državna pomoć male vrednosti. Korisnik subvencije ostvaruje pravo na dodelu sredstava subvencija po realizaciji:

- 1) organizovanog dovođenja turističkih grupa stranih turista od strane korisnika subvencija;
- 2) organizovanog dovođenja turističkih grupa stranih turista od strane turističke agencije iz inostranstva, u kojoj realizaciji korisnik subvencije nastupa kao lokalni agent
- 2) organizovanog dovođenja turističkih grupa stranih turista od strane organizatora ili posrednika međunarodnog kongresa/međunarodnog korporativnog događaja u čijoj realizaciji korisnik subvencije nastupa kao lokalni agent i organizuje uslugu smeštaja i još najmanje dve usluge (u daljem tekstu: međunarodni kongres/međunarodni korporativni događaj);
- 4) organizovanog dovođenja turističkih grupa stranih turista od strane organizatora ili posrednika međunarodnog kongresa/međunarodnog korporativnog događaja u čijoj realizaciji korisnik subvencije nastupa kao lokalni agent i ne organizuje uslugu smeštaja (u daljem tekstu: deo međunarodnog kongresa/međunarodnog korporativnog događaja).

Organizovanim turističkim putovanjem smatra se dovođenje najmanje 15 stranih turista, od strane korisnika subvencija, sa boravkom u kategorisanim ugostiteljskim objektima za smeštaj, u periodu od najmanje tri noćenja, na teritoriji Republike Srbije, kao i pružanje najmanje još dve turističke usluge. Međunarodni kongres/međunarodni korporativni događajem smatra se organizovano dovođenje najmanje 15 stranih turista, od strane organizatora ili posrednika međunarodnog kongresa/međunarodnog korporativnog događaja u čijoj realizaciji korisnik subvencije nastupa kao lokalni agent i organizuje uslugu smeštaja, sa boravkom u kategorisanim ugostiteljskim objektima za smeštaj, u periodu od najmanje dva noćenja, na teritoriji Republike Srbije, kao i pružanje najmanje još dve turističke usluge.

Korisnik subvencija može da prodaje organizovano turističko putovanje:

- 1) neposredno stranim turistima;
- 2) preko turističke agencije iz inostranstva koja to putovanje dalje prodaje svojim državljanima, kao krajnjim korisnicima;
- 3) drugom subjektu sa sedištem u inostranstvu, koji za sopstvene potrebe (za poznate korisnike - za svoje zaposlene, članove udruženja ili asocijacija, sportiste koji organizovano dolaze na pripreme i sl.) kupuje to turističko putovanje.

Iznos sredstava subvencija, koje može da ostvari korisnik subvencija za organizovano turističko putovanje po jednom stranom turisti iznosi 15 evra za ostvarenih 3-4 noćenja za organizovano turističko putovanje, odnosno 2-4 noćenja za međunarodni kongres, odnosno 20 evra za ostvarenih 5 i više noćenja utvrđenih programom putovanja.

U slučaju da su strani turisti za ostvarenih tri do četiri noćenja, odnosno za ostvarenih dva do četiri noćenja za učesnike međunarodnog kongresa/međunarodnog korporativnog događaja, doputovali avionom iz Ruske Federacije, Republike Turske, Narodne Republike Kine (uključujući Hong Kong i Makao), Republike Indije, Južne Koreje, Japana ili SAD, a kojima je dolazni i polazni aerodrom Nikola Tesla, Beograd i Konstantin Veliki, Niš, iznos sredstava subvencija se isplaćuje, u zavisnosti od zemlje iz koje su doputovali:

- 1) Ruska Federacija, Republika Turska - 20 evra;
- 2) Narodna Republika Kina (uključujući Hong Kong i Makao), Republika Indija, Južna Koreja, Japan, SAD - 30 evra.

U slučaju da su strani turisti, za ostvarenih pet i više noćenja, doputovali avionom iz Ruske Federacije, Republike Turske, Narodne Republike Kine (uključujući Hong Kong i Makao), Republike Indije, Južne Koreje, Japana ili SAD, a kojima je dolazni i polazni aerodrom Nikola Tesla, Beograd i Konstantin Veliki, Niš, iznos sredstava subvencija se isplaćuje, u zavisnosti od zemlje iz koje su doputovali:

- 1) Ruska Federacija, Republika Turska - 30 evra;
- 2) Narodna Republika Kina (uključujući Hong Kong i Makao), Republika Indija, Južna Koreja, Japan, SAD - 50 evra.

Iznos sredstava subvencija, koje može da ostvari korisnik subvencija za organizovanje dela turističkog putovanja, odnosno dela međunarodnog kongresa/međunarodnog korporativnog događaja, po jednom stranom turisti iznosi sedam evra. Ukoliko su da su strani turisti doputovali avionom iz Ruske Federacije, Republike Turske, Narodne Republike Kine (uključujući Hong Kong i Makao), Republike Indije, Južne Koreje, Japana ili SAD, odnosno kojima je dolazni i polazni aerodrom Nikola Tesla, Beograd i Konstantin Veliki, Niš, iznos sredstava subvencija se isplaćuje, u zavisnosti od zemlje iz koje su doputovali:

- 1) Ruska Federacija, Republika Turska - 15 evra;
- 2) Narodna Republika Kina (uključujući Hong Kong i Makao), Republika Indija, Južna Koreja, Japan, SAD - 20 evra.

Korisnik subvencija dostavlja ministarstvu propisan zahtev sa kompletnom dokumentacijom za realizovano organizovano turističko putovanje, odnosno za realizovano organizovanje dela turističkog putovanja najkasnije u roku od 90 dana, od dana realizacije organizovanog turističkog putovanja, međunarodnog kongresa, odnosno dela turističkog putovanja. Refundacija sredstava se vrši u roku od 45 dana. Dodela subvencija ograničena je raspoloživim budžetskim sredstvima i rangiranje zahteva za refundaciju vrši se na osnovu datuma i vremena prijema. **Krajnji rok za dostavu zahteva i dokumentacije je 20. novembar 2019. godine.**

C)Kreditni za podsticanje kvaliteta turističke ponude

Od 9. februara 2019. godine u primeni je Uredba o uslovima i načinu dodele i korišćenja kreditnih sredstava za podsticanje kvaliteta turističke ponude ("Sl. Glasnik RS", broj: 6/19).

Pravo na korišćenje kreditnih sredstava ima:

- 1) privredno društvo registrovano za obavljanje delatnosti u oblasti turizma;
- 2) preduzetnik koji je registrovan za obavljanje delatnosti u oblasti turizma;
- 3) poljoprivredno gazdinstvo upisano u Registar poljoprivrednih gazdinstava u skladu sa Zakonom o poljoprivredi i ruralnom razvoju ("Službeni glasnik RS", br. 41/09, 10/13 - dr. zakon i 101/16).

Osnovni ciljevi su:

- 1) unapređenje kvaliteta turističke ponude i intenziviranje njenog korišćenja, što podrazumeva:
  - (1) izgradnju, uređenje i rekonstrukciju hotelskih i drugih smeštajnih kapaciteta, restorana i objekata sportsko-rekreativnog i zabavnog sadržaja,
  - (2) restauraciju ruralnih objekata i njihovo pretvaranje u turističke kapacitete,
  - (3) nabavku, rekonstrukciju i adaptaciju plutajućih objekata, kao i prevoznih i rekreativnih sredstava namenjenih posetiocima i turistima,
  - (4) unapređenje marketinga domaće ugostiteljske ponude,
  - (5) dizajn, pripremu proizvodnje i proizvodnju suvenira;

2) izgradnja turističke infrastrukture i suprastrukture;

3) usklađivanje turističkih kapaciteta sa zakonom kojim se uređuje oblast turizma i ugostiteljstva.

Učešće kreditnih sredstava u finansiranju projekta ne može biti veće od 50% od ukupne vrednosti tog projekta. Kvalifikovanje projekata vrši se na osnovu:

- 1) ekonomske opravdanosti projekta;
- 2) ocene finansijskog stanja i kreditne sposobnosti podnosioca zahteva;
- 3) kvaliteta ponuđenih instrumenata obezbeđenja vraćanja kreditnih sredstava.

Kvalifikovanje projekata vrši Fond za razvoj saglasno zaključenom komisionom ugovoru sa ministarstvom nadležnim za poslove turizma.

Ocena i rangiranje kvalifikovanih projekata vrši se na osnovu:

- 1) usklađenosti projekta sa strategijom razvoja turizma Republike Srbije i drugim planskim dokumentima;
- 2) usklađenosti projekta sa propisima o minimalno tehničkim uslovima za uređenje i opremanje ugostiteljskih objekata;
- 3) očekivanog doprinosa unapređenju standarda i kvaliteta turističke ponude;
- 4) nivoa razvijenosti opštine na kojoj se realizuje projekat;
- 5) usklađenosti arhitekture i gabarita objekta sa ambijentalnom celinom.

Kreditna sredstva realizuju se preko Fonda, uz valutnu klauzulu, sa kamatnom stopom od 1% na godišnjem nivou. Instrumenti obezbeđenja vraćanja kreditnih sredstava su:

- 1) sopstvena solo menica i hipoteka na nepokretnosti - građevinskom objektu, objektu u izgradnji ili građevinskom zemljištu u privatnoj svojini, u odnosu 1:1 na ukupnu vrednost odobrenih kreditnih sredstava, ili
- 2) sopstvena menica sa avalom poslovne banke, ili
- 3) garancija poslovne banke.

Minimalni iznos odobrenih kreditnih sredstava za poljoprivredna gazdinstva, preduzetnike i mikro pravna lica je 500.000 dinara, a minimalni iznos odobrenih kreditnih sredstava za ostala privredna društva je 2.000.000 dinara.

Rok otplate dodeljenih kreditnih sredstava je do 72 meseca po isteku odložnog roka koji traje 12 meseci i računa se od dana prvog povlačenja kreditnih sredstava, osim za "green field" investicije kojima se finansira izgradnja turističke infrastrukture i suprastrukture, za koje odložni rok traje 24 meseca i računa se od prvog povlačenja kreditnih sredstava. Otplata kreditnih sredstava vršiće se u tromesečnim anuitetima koji dospevaju 31. marta, 30. juna, 30. septembra i 31. decembra u godini. Zahtevi se podnose Ministarstvu, a **rok za podnošenje zahteva je 1. oktobar 2019. godine, a krajnji rok za dostavljanje dopuna zahteva je 1. novembar 2019. godine.**